

Jubileum synodních týmů a participativních církevních orgánů

Řím 24. – 26. října 2025

- Kard. Maria Grech: Úvodní projev 24. 10. Církev, naděje a budoucnost
- Kard. Mario Grech: Homilie při mariánské vigílii 25. 10. Maria, model synodální církve
- Papež Lev XIV.: Homilie při mši svaté 26. 10. Nejvyšší pravidlo v církvi je láska

Církev, naděje a budoucnost

Úvodní projev kardinála Maria Grecha na zahájení jubilea synodních týmů a participativních církevních orgánů, Řím, pátek 24. října 2025

- [Opening Address by Cardinal Grech - Card Mario Grech | Facebook](#)

Žádný autor 20. století nepodal krásnější obraz naděje než Charles Péguy. Ve svém díle *Brána tajemství naděje* nám Péguy nabízí nádherné, hluboké a podnětné úvahy o druhé teologické ctnosti – o naději.

Píše, že víra vidí to, co je; naděje vidí to, co bude; a láska miluje to, co je. Tato slova nám dávají mnoho k zamyšlení o naší víře, naději a lásce. Podle mého názoru představují klíč k pochopení toho, co je církev – nebo lépe řečeno, jak žijeme jako církev. Protože ekleziologie není nikdy jen pojem, ale vždy i zkušenost života. Péguyeho poetická reflexe vytváří duchovní architekturu, teologický kompas a inspirativní rámec pro obnovu. V kontextu synodality tyto verše představují hluboké pozvání znovu promyslet, jak církev naslouchá, rozlišuje a kráčí společně.

Začnu třetí ctností: láskou, která je nejzřejmější. Milujeme církev – a právě proto jsme zde; proto každý den pracujeme pro její dobro. S nadšením se podílíme na jejím poslání. Materiálně z toho mnoho nezískáme. Láska k církvi není emoce, kterou cítíme, ale způsob, jakým v ní přebýváme. Nic neospravedlňuje naši službu církvi, pokud není motivována láskou. Rozmanitá charismata a služby, které v církvi existují, i způsob, jakým je vykonáváme, jsou jasným svědectvím naší lásky ke Kristu, k jeho církvi a jejímu poslání. Tato láska umožňuje společenství a oživuje naši společnou cestu.

Láska je ctnost, která nás drží pevně, když je všechno ostatní nejisté. Láska nečeká na dokonalost, aby mohla obejmout; volí vstoupit do reality takové, jaká je – se vší její křehkostí, složitostí i krásou. V synodálním kontextu není láska pasivní cit, ale aktivní závazek ke společenství, i když je cesta nejasná a rozhovory obtížné. Jedině láska nás udrží u stolu, když porozumění selhává.

Láska znamená rozhodnutí zůstat přítomen. Odmítnout odstoupit, když vzniká napětí; být ochoten naslouchat, když se střetávají hlasy; a mít odvahu zůstat, i když se konsenzus zdá vzdálený. Je to duchovní zralost, která ví, že jednota není jednotvárnost, a že pravé společenství – zakořeněné v Duchu svatém – se nerodí jen ze shody, ale ze vzájemné úcty a sdíleného poslání.

V synodálním procesu se láska projevuje něhou a věrností – něhou vůči těm, kdo se cítí nevyslyšeni nebo vyloučeni, a věrností vůči církvi jako živému tělu, povolánímu k růstu a proměně. Láska nám umožňuje vytvářet prostor jedni pro druhé, ctít důstojnost každého hlasu a důvěřovat, že Duch působí i v našich neshodách.

Láska však jde ruku v ruce s vírou. Církev nejen milujeme, ale i věříme v ni. Vidíme v ní znamení, symbol a svátost Boží přítomnosti ve světě – jeho spásného slova i činů. Naše církev není dokonalá

– nikdy nebyla a nikdy nebude. A přesto víra umožňuje rozlišovat pšenici od plevy, Boží milost od lidského hříchu. Proč? Protože věříme. Protože v této lidské instituci vidíme něco, co je víc než lidské – něco božského. Víra není slepý optimismus, ale strážlivé rozpoznání reality. Víra vidí církev takovou, jaká je – s její vitalitou i ranami, tradicemi i napětími, jednotou i polarizacemi. Na synodální cestě to znamená začít radikálním nasloucháním – celému Božímu lidu, volání marginalizovaných i moudrosti tradice. Víra nás zakotvuje v pravdě – a pravda je jediná půda, z níž může vyrůst opravdová proměna.

Péguy nemluví jen o víře a lásce, ale také o naději. Tato ctnost, jak ji popisuje, se vztahuje k budoucnosti. Zatímco víra a láska se týkají přítomnosti, naděje se obrací k tomu, co má přijít. Naděje nám připomíná, že ještě není všechno dokončeno. Aplikováno na církev to znamená ujištění, že církev má budoucnost – Boží lid má budoucnost! Zároveň však nese poslání – budoucnost máme pomáhat tvořit. Nakonec je ale třeba mít na paměti, že naděje je teologická ctnost: pochází od Boha a vede k Bohu. Naděje tedy není jen základ pro předání poslání či ujištění o něm; je i připomínkou, že budoucnost patří Bohu a my jsme v jeho rukou. Naše naděje je zakořeněna v osobě Ježíše Krista a v jistotě Božích zaslíbení v něm.

Naděje a budoucnost od nás vyžadují umění odevzdání, vzdání se. Naděje nás učí pracovat, aniž bychom si přivlastnili to, co budujeme. Zároveň víme, že budoucnost je větší než minulost i přítomnost – je to především Boží budoucnost. Vkládáme tedy svou práci i své poslání do jeho rukou. Na synodální cestě nás naděje nese po křehké a náročné stezce rozlišování a obrácení.

Péguy ve svém díle zdůrazňuje právě naději a budoucnost. A my se od toho můžeme mnoho naučit. Nejde mi jen o polemiku s pesimismem, který někdy církev svírá. Pokud budoucnost spočívá v Božích rukou, dává nám to svobodu i pokoru v našich přítomných činech. Konáme svou povinnost s pokorou, aniž bychom Boha uzavírali do svých kategorií nebo budoucnost omezovali svým chápáním. Konáme svou službu s vnitřní svobodou, vědomi si, že budoucnost patří Bohu, který dovede uzdravit i naše nedokonalosti. Vybavují se mi slova z Lukášova evangelia: „Jsme neužiteční služebníci; udělali jsme, co jsme byli povinni udělat.“ Možná nejsme zcela neužiteční, ale přece jen nehodní ve srovnání s Boží milostí. Udělali jsme, co bylo na nás – zbytek patří Bohu a budoucnost je jeho. Doufáme ne proto, že známe výsledek, ale protože jsme poznali Toho, kdo drží budoucnost v rukou.

To je klíč k pochopení synodálního procesu. Mnoho už bylo vykonáno – z lásky k církvi a z víry, že dnes je církev povolána vyjadřovat svou povahu právě synodálním způsobem. Ale pohlédněme i vpřed – vždyť stále je co dělat. To je pravda, kterou si během tohoto setkání budeme znovu uvědomovat. Není však všechno jen na nás. Budoucnost patří Bohu – proto hledíme vpřed s nadějí. A zároveň s pokorou: udělali jsme svůj díl, zbytek je v Božích rukou. Proto můžeme hledět vpřed se svobodou: nejsme svázáni svými projekty; církev patří Bohu, který doplní, promění a dovede k dokonalosti to, co jsme začali. A právě to je pravým významem slova naděje.

Tento postoj by měl proto charakterizovat i naši jubilejní oslavu – zvláště v tomto roce zasvěceném naději a v době přijímání a uskutečňování plodů synody. Jsme zde, protože církev milujeme a věříme v ni – ale možná ještě více proto, že v ni doufáme. Je to naděje, která se neopírá o naše sny či plány, ale o jistotu, že církev je Boží církev – a že její budoucnost je zajištěna.

Jak nám připomíná Péguy, naděje miluje to, co ještě nepřišlo – to, co se teprve uskuteční v budoucnosti a ve věčnosti.

Maria, model synodální církve

Homilie kard. Mario Grecha při mariánské vigili na setkání mezinárodních jubilejních týmů a participativních církevních orgánů, Řím, sobota 25. října 2025

- [Maria, modello della Chiesa sinodale - Card Mario Grech | Facebook](#)

Drazí bratři a sestry,

je velmi krásné, že se zde můžeme sejít pod znamením Marie, Matky církve, spolu se všemi, kdo se účastnili synodní cesty a kdo jsou aktivně zapojeni do participativních orgánů místních církví, které přijely do Říma prožít jubileum! Co znamená „prožít jubileum“? Písmo nám to vysvětluje v knize Leviticus: „Padesátý rok prohlásíte za svatý... Bude to pro vás jubileum; každý se vrátí ke svému vlastnictví a ke své rodině“ (Lv 25,10). Jubileum je tedy čas, kdy se každý může znovu ujmout toho, co mu nejvíce a nehlouběji náleží. Pro nás, Boží lid, je to obraz nesmírně výmluvný: Prožít jubileum znamená vrátit se k tomu, co je v nás nejpravdivější a nejhlubší. Je to cesta zpět ke kořenům našeho bytí církví, k kráse našeho povolání v ní. Jubileum nás zve kráčet s obnovenou nadějí vstříc budoucnosti církve, která je na cestě a v misi.

A my, drazí bratři a sestry, ve světle synody, která skončila před rokem a byla potvrzena papežem Lvem XIV., jsme přesvědčeni, že synodální styl patří k nejvlastnějšímu a nejhlubšímu jádru našich společenství i celé církve. Jubileum nám připomíná něco zásadního: možnost znovu získat to, co nám patří, není naším výkonem, ale Božím darem – otevřenými dveřmi, které Bůh staví do našeho života, a jimiž můžeme projít, abychom se vrátili domů.

Maria nás na této „jubilejní cestě“ vede – na cestě návratu k tomu, co nám náleží. Ona je stálou „strážkyní“ synodální a misijní církve. „V Panně Marii, Matce Krista, církve a lidstva, vidíme rysy synodální, misionářské a milosrdné církve v jejich plném jasu“ ([Závěrečný dokument synody o synodalitě](#), čl. 29). Evangelní úryvek Zvěstování, který jsme v této vigili slyšeli, obsahuje tyto základní rysy synodality, jak je připomíná i závěrečný dokument: Maria je obrazem církve, „která naslouchá, modlí se, rozjímá, vede dialog, doprovází, rozlišuje, rozhoduje a jedná“ ([Závěrečný dokument synody o synodalitě](#), čl. 29)

Především je Maria obrazem církve, která naslouchá – základním modelem církve se synodálním stylem. Na andělovo poselství uměla naslouchat Slovu, které Bůh adresoval jejímu životu, aby otevřelo nové cesty, zrodilo naději a rozkvetlo i na poušti. Také my jsme dnes jako křesťanská společenství povoláni jít Mariinou cestou: ve vytrvalé modlitbě umět mezi mnoha slovy rozpoznat Boží Slovo.

Maria je také obrazem církve, která se modlí. Jak velmi potřebujeme návrat k autentické modlitbě, která se rodí z naslouchání Božímu Slovu! Maria dokázala naslouchat Slovu a přijmout ho do svého života, protože byla formována modlitbou svého lidu. Naslouchání Slovu není něco nahodilého – rodí se a žije modlitbou.

Maria je obrazem církve, která rozjímá a vede dialog. Po naslouchání Slovu v modlitbě Maria ve svém srdci rozvažuje události svého života, aby rozpoznala Boží vůli. Je tedy učitelkou církevního rozlišování, modelem církve, která z naslouchání vychází k rozeznání a uskutečnění Boží vůle. Nemůžeme ale zapomenout ani na Mariin odvážný dialog s andělem v evangeliu, které jsme slyšeli. Maria se nebojí mluvit s Bohem, klást otázky, vyslovit pochybnosti. Není pasivní posluchačkou Boha! Možná právě to je její nejaktuálnější a „nejmladší“ rys: odvaha ptát se, „zápasit“ s Bohem – abychom i my mohli v náročných časech a v nejistých situacích rozlišovat jeho vůli a uskutečňovat ji s odvahou a odhodláním.

V Marii také rozpoznáváme obraz církve, která rozhoduje a jedná. Jak říká Závěrečný dokument: „Od ní se učíme umění naslouchání, pozornosti vůči Boží vůli, poslušnosti Božímu slovu, schopnosti porozumět potřebám chudých, odvaze vydat se na cestu, lásce, která pomáhá, zpěvu chvály a jásotu v Duchu“ ([Závěrečný dokument synody o synodalitě](#), čl. 29)

Svatý Pavel VI. říkal, že „činnost církve ve světě je jako prodloužení Mariiny péče“ (*Marialis cultus*, čl. 28). Vidíme to v její ochotě vydat se do judských hor, aby pomohla své příbuzné Alžbětě. V této péči o potřebné se Maria stává napodobitelkou Boha, který – jak říká Svätý otec Lev XIV. v [Dilexi te](#) – „projevuje svou starost o potreby chudých: ‚Když Izraelité volali k Hospodinu, vzbudil jim vysvoboditele‘ (Sd 3,15).“ ([Dilexi te](#), čl. 8)

Drazí bratři a sestry, i my se dnes večer stavíme do Mariiny školy – „obrazu a počátku církve“ ([Lumen gentium](#), čl. 68) – abychom se učili být církví synodální a misijní. Tak budeme moci prožít své „jubileum“, projít dveřmi, které nám Pán otevřel, a znovu se ujmout toho, co nám jako církvi skutečně patří. Ať nás Maria provází svým mateřským přímluvným doprovodem a kráčí s námi, aby „pokračovalo probuzení církve v duších“ (Romano Guardini, *Smysl církve*). Ať skrze její tichou a mateřskou přítomnost dnes můžeme znovu zrodit Krista – lékaře i lék –, který je nadějí, jež nezklame. A abychom toho byli schopni, potřebujeme růst ve společenství a nabízet domov i hlas každému povolání – protože každé povolání je darem pro celé společenství, a jen společně můžeme vytvářet živou, otevřenou a tvořivě plodnou tkáň církve.

Nejvyšší pravidlo v církvi je láska

Homilie papeže Lva XIV. při mši svaté v závěru Jubilea synodálních týmů a participativních orgánů, Svatopetrská bazilika, 26. října 2025

- [Papež při Jubileu synodálních týmů: Nejvyšší pravidlo v církvi je láska - Vatican News](#)

Bratři a sestry,

při oslavě Jubilea synodálních týmů a participativních orgánů jsme vyzváni, abychom rozjímali a znovu odkrývali tajemství církve, která není pouhou náboženskou institucí ani se neztotožňuje s hierarchiemi a svými strukturami. Církev je naopak, jak nám připomněl II. Vatikánský koncil, viditelným znamením jednoty mezi Bohem a lidstvem, jeho záměrem shromáždit nás všechny do jedné rodiny bratrů a sester a učinit nás svým lidem: lidem milovaných dětí, které jsou všechny spojené v jediném objetí jeho lásky.

Při pohledu na tajemství církevního společenství, které je vytvářeno a uchováváno Duchem svatým, můžeme také pochopit význam synodálních týmů a participativních orgánů; jsou výrazem toho, co se děje v církvi, kde vztahy neodpovídají logice moci, ale logice lásky. Prvně jmenovaná – abychom připomněli neustálé varování papeže Františka – je „světská“ logika, zatímco v křesťanské komunitě má přednost duchovní život, který nám pomáhá rozpoznat, že jsme všichni Boží děti, bratři a sestry, povoláni k tomu, abychom si navzájem sloužili.

Nejvyšší pravidlo v církvi je láska: nikdo není povolán, aby vládl, všichni jsou povoláni, aby sloužili; nikdo nesmí vnucovat své myšlenky, všichni se musíme navzájem naslouchat; nikdo není vyřazován, všichni jsme povoláni, abychom se účastnili; nikdo nevlastní celou pravdu, všichni ji musíme pokorně hledat, a hledat ji společně.

Právě slovo „společně“ vyjadřuje povolání ke společenství v církvi. Papež František nám to připomněl také ve svém posledním poselství k postní době: „Kráčejte společně, být synodální, to je povolání církve. Křesťané jsou povoláni kráčet společně, nikdy jako osamělí poutníci. Duch svatý nás pobízí, abychom vyšli ze sebe a šli k Bohu a k bratrům, a nikdy se neuzavírali do sebe. Jít společně znamená být tvůrci jednoty, počínaje společnou důstojností Božích dětí“ (papež František, *Poselství k postní době*, 25. února 2025).

Jít společně. Zjevně to činí dvě postavy z evangelijního podobenství, které jsme právě vyslechli. Jak farizeus, tak celník jdou do chrámu, aby se modlili, mohli bychom říci, že „jdou společně“ nebo se alespoň setkávají na posvátném místě; přesto jsou rozděleni a není mezi nimi žádná komunikace. Oba jdou stejnou cestou, ale nejde o společnou cestu; oba jsou v chrámu, ale jeden zaujímá první místo a druhý zůstává na posledním; oba se modlí k Otci, ale nejsou bratry a nic nesdílejí.

Především to závisí na farizejově postoji. Jeho modlitba, zdánlivě adresovaná Bohu, je pouze zrcadlem, v němž se dívá na sebe, ospravedlňuje se a chválí. „Vystoupil (do chrámu), aby se modlil, ale nechtěl se modlit k Bohu, nýbrž chválit sám sebe“ (sv. Augustin, *Promluva 115,2*), cítil se lepší než ten druhý, pohrdal jím a pohlížel na něj svrchu. Je posedlý svým egem, a tak nakonec krouží sám kolem sebe, aniž by měl vztah k Bohu nebo k ostatním.

Bratři a sestry, toto se může stát také ve společenství křesťanů. Stává se to, když já převládá nad my, což vede k osobním zájmům, které brání autentickým a bratrským vztahům; když tvrzení, že jsme lepší než ostatní, jako to dělá farizeus vůči celníkovi, vytváří rozdělení a mění společenství v místo, kde se soudí a vylučuje; když se využívá vlastní role k výkonu moci a zabírání prostoru.

Spíše se musíme zaměřit na celníka. Se stejnou pokorou jako on musíme i v církvi všichni uznat, že potřebujeme Boha a potřebujeme jeden druhého, cvičit se ve vzájemné lásce, ve vzájemném naslouchání, v radosti ze společné cesty, s vědomím, že „Kristus patří těm, kteří jsou pokorní, a ne těm, kteří se povyšují nad stáde“ (sv. Klement Římský, *List Korintánům*, kap. XVI).

Synodální týmy a participativní orgány jsou obrazem této církve, která žije ve společenství. A dnes bych vás chtěl povzbudit: Pomozte nám skrze naslouchání Duchu, v dialogu, bratrství a parrhésii pochopit, že v církvi jsme před jakýmkoli rozdílem povoláni kráčet společně v hledání Boha, abychom se oblékli do Kristových citů; pomozte nám rozšířit církevní prostor, aby se stal kolegiálním a přívětivým.

To nám pomůže s důvěrou a novým duchem přebývat v napětí, která procházejí životem církve – mezi jednotou a rozmanitostí, tradicí a novostí, autoritou a účastí –, a nechat Ducha, aby je proměnil, aby se nestala ideologickými protiklady a škodlivými polarizacemi. Nejde o to je vyřešit tím, že jedno omezíme ve prospěch druhého, ale nechat je oživit Duchem, aby byla harmonizována a směřovala ke společnému rozlišování. Jako synodální týmy a členové participativních orgánů totiž víte, že církevní rozlišování vyžaduje „vnitřní svobodu, pokoru, modlitbu, vzájemnou důvěru, otevřenost novostem a odevzdání se Boží vůli. Nikdy nejde o prosazování osobního nebo skupinového názoru, ani se nevyřeší pouhým součtem individuálních názorů“ ([Závěrečný dokument synody o synodalitě](#), 26. října 2024, č. 82). Být synodální církví znamená uznat, že nevlastníme pravdu, ale hledáme ji společně, přičemž se necháváme vést neklidným srdcem zamilovaným do Lásky.

Nejdražší, musíme snít o pokorné církvi a budovat ji. Církvi, která nestojí vzpřímeně jako farizeus, triumfální a zpupná, ale sklání se, aby umyla nohy lidstvu; církvi, která nesoudí jako farizeus celníka, ale stává se místem pohostinným pro všechny a pro každého; církvi, která se neuzavírá do sebe, ale naslouchá Bohu, aby mohla stejně tak naslouchat všem. Zavažme se k vytváření církve, která je zcela synodální, plně služebná, je zcela přitahována Kristem, a proto nakloněna ke službě světu.

Na vás, na nás všechny, na církev rozptýlenou po celém světě, vzývám přímluvu Panny Marie slovy Božího služebníka dona [Tonina Bella](#): „Svatá Maria, ženo společenská, živ v našich církvích touhu po společenství. [...] Pomoz jim překonat vnitřní rozdělení. Zasáhni, když se v jejich lůně plíží démon sváru. Uhas ohniska rozkolů. Urovnej vzájemné spory. Změkči jejich rivalitu. Zastav je, když se rozhodnou jít vlastní cestou a zanedbávají shodu na společných projektech« (*Maria, Donna dei nostri giorni*, Cinisello Balsamo 1993, 99).

Ať nám Hospodin udělí tuto milost: abychom byli zakořeněni v Boží lásce a žili ve společenství mezi sebou. A abychom jako církev byli svědky jednoty a lásky.

Srov. také několik úryvků z dialogu zástupců synodních týmu ze sedmi světových regionů s papežem Lvem XIV., který proběhl v pátek 24. 10. v aule Pavla VI., k dispozici zde:

- [Papež k synodálním týmům: Naši víru bohužel více určuje kultura a méně evangelium](#)